

Briselē, 29.6.2017.
SWD(2017) 244 final

**KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS**

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par Viseiropas privāto pensiju produktu (PEPP)

un

KOMISIJAS IETEIKUMS

**par privāto pensiju produktu, tostarp Eiropas mēroga privāto pensiju produkta,
nodokļu režīmu**

{ COM(2017) 343 final }
{ SWD(2017) 243 final }

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums saistībā ar Komisijas priekšlikumu regulai par Viseiropas privāto pensiju produktu

A. Rīcības nepieciešamība

Pamatojums. Risināmā problēma

Privātās pensijas definē kā “*pensijas finanšu produktus, par kuriem brīvprātīgi noslēgts līgums ar nevalstisku struktūru. Tiem ir skaidrs pensionēšanās mērķis — nodrošināt kapitāla uzkrāšanu līdz pensijai un sniegt papildu ienākumus pensijā.*” Tie papildina valsts pensijas un aroda pensijas.

Komisija Rīcības plānā kapitāla tirgu savienības (KTS) izveidei¹ novēroja, ka trešā pīlāra privātajām pensijām nepastāv efektīvs vienotais tirgus. Dažādi noteikumi ES un valstu līmenī neļauj pilnībā attīstīt lielu un konkurētspējīgu privāto pensiju tirgu.

Tirgus sadrumstalotība neļauj privāto pensiju sniedzējiem iegūt maksimāli lielus apjomradītus ietaupījumus, dažādot riskus un inovāciju, tādējādi pensiju noguldītājiem samazinot izvēles iespējas un palielinot izmaksas. Turklāt esošo privāto pensiju produktu iezīmes dažkārt ir nepietiekamas. Sabiedriskajā apspriešanās daudzī respondentu uzskatīja, ka pašreiz ES pieejamo un pārdoto privāto pensiju produktu piedāvājums ir nepietiekams. Par to liecina arī Eiropas Komisijas 2015. gada rezultātu apkopojums par privāto ieguldītāju tirgiem, kurā redzams, ka privāto pensiju produkti ir viens no trim produktiem, kam privātie ieguldītāji piešķirusi viszemāko apmierinātības vērtējumu. Visbeidzot, esošo privāto pensiju pārrobežu pārdošana un pārnesamība ir ļoti ierobežota.

Līdz ar privāto pensiju produktu lielāku attīstīšanu ES līmenī varētu samazināt nepietiekamus aizstājējienākumus pensijā un ieguldījumu trūkumu ES kapitāla tirgos.

Šīs iniciatīvas mērķi

Vispārīgais mērķis ir izveidot vienotu tirgu privātajām pensijām un veicināt KTS pabeigšanu. Galvenais mērķis ietver trīs īpašus mērķus.

1) Palielināt ieguldījums ES un palīdzēt pabeigt KTS – ilgtermiņā radīt lielākus pensiju uzkrājumu kopumus, kas novirzītu papildu finansējumu produktīviem ilgtermiņa ieguldījumiem.

2) Pastiprināt privāto pensiju produktu iezīmes – ļaut radīt vienkāršus, pārredzamus Viseiropas privāto pensiju produktus.

3) Pastiprināt privāto pensiju produktu sniegšanu un pārnesamību pārrobežu līmenī – ļaut pakalpojumu sniedzējiem palielināt apjomradītus ietaupījumus un uzlabot efektivitāti un inovāciju, kā arī uzlabot privāto ieguldītāju iespējas pārvest savu privāto pensiju gadījumā, ja viņi pārceļas uz citu dalībvalsti.

ES mēroga rīcības pievienotā vērtība

Nekoordinēti dalībvalstu centieni nevar risināt dažādo valstu noteikumu problēmu saistībā ar privāto pensiju produktiem. ES līmeņa rīcība radītu ievērojamu pievienoto vērtību un novērstu tirgus sadrumstalotību, kā arī palīdzētu pakalpojumu sniedzējiem darboties pārrobežu līmenī un ļautu tiem ES līmenī centralizēt noteiktas funkcijas. Attiecībā uz indivīdiem vismaz minimālas produktu prasības, kas paredzētas ES noteikumos, sniegtu pārredzamību un vienkāršotu situāciju, kā arī radītu drošību privātajiem ieguldītājiem, sniedzot labumu nodarbinātiem un pašnodarbinātiem darba ņēmējiem, neatkarīgi no tā, vai viņi ir mobilī. Tikai ar ES rīcību var uzlabot pārnesamību un risināt arvien lielāka skaita mobilu darba ņēmēju vajadzības.

B. Risinājumi

¹ COM(2015) 468 final.

Apsvērtie politikas risinājuma varianti (ar likumdošanu un bez tās). Vēlamais variants. Pamatojums

Ietekmes novērtējumā analizēti šādi trīs risinājumi.

1. Pamatscenārijs, kura ietvaros tiktu veikti ES līmeņa politikas pasākumi.
2. Viseiropas privāto pensiju produkts (*PEPP*), kura ietvaros, izmantojot brīvprātīgu papildrežīmu, tiktu izveidots ES *PEPP* statūts, kas balstīts uz kopīgu un elastīgu iezīmju kopumu.
3. Saskaņošana, kuras ietvaros valstu privāto pensiju režīmi tiktu saskaņoti.

Vēlamais risinājums ir 2. variants. Proti, saskaņā ar šo risinājumu galveno produkta iezīmju lielāka standartizācija pakalpojumu sniedzējiem radītu iespējas iegūt apjomradītus ietaupījumus, vienlaikus saglabājot galveno iezīmju zināmu elastīgumu, lai pakalpojumu sniedzēji varētu gūt pēc iespējas lielāku labumu no valsts nodokļu stimulemiem. Tas ilgākā laikposmā (desmitgadē vai vēl ilgākā periodā), balstoties uz pieņēmumu, ka *PEPP* saņemtu tādus pašus nodokļu stimulus kā valstu produkti, radītu lielāku privāto pensiju apgūšanu, lielākus pakalpojumu sniedzēju ieguldījumus KTS kontekstā un atvieglotu attīstību pārrobežu līmenī. Patērētāji gūtu labumu no lielākas izvēles un piemērotas aizsardzības, veidojot pensiju uzkrājumus. Šāds statūts būtu rentabls un politiski īstenojams, kā arī neliktu esošos privātos produktus pielāgot jaunai normatīvajai videi un neietekmētu spēkā esošos režīmus.

Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Patērētāji un patērētāju apvienības atbalsta vienkārša, pārredzama privāto pensiju produkta izveidi (2. risinājums). Pakalpojumu sniedzēji (apdrošinātāji, pensiju fondi, aktīvu pārvaldnieki) lielāko atbalstu pāuda 2. risinājumam, ņemot vērā tā potenciālu novērst tirgus nepilnības. Arī Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (EAAPI) sniegtais tehniskais ieteikums pāuda atbalstu *PEPP* izveidei. Pakalpojumu sniedzēji par visneefektīvāko uzskata valstu režīmu saskaņošanu. Sabiedriskajā apspriešanā arī dalībvalstis stingri iebilda pret valstu režīmu saskaņošanu (3. risinājums).

C. Vēlamā risinājuma varianta ietekme.

Ieguvums no vēlamā risinājuma varianta (ja nav, no galvenajiem variantiem)

Saskaņā ar ieteicamo risinājumu pakalpojumu sniedzēji (tostarp apdrošinātāji, pensiju fondi, ieguldījumu brokeru sabiedrības, bankas un aktīvu pārvaldnieki), kas saņemtuši atļauju atbilstīgi ES nozaru režīmiem, varētu izstrādāt Viseiropas privāto pensiju produktus (*PEPP*), pamatojoties uz kopīgu iezīmju kopumu. Privātajiem ieguldītājiem *PEPP* sniegtu papildu izvēli saistībā ar papildpensijas uzkrājumiem. Mobilie darba ņēmēji gūtu labumu no uzlabotas pārnēsāmības. Pētījumā lēsts, ka privāto pensiju produktu tirgus, iespējams, attīstīsies no pašreizējā līmeņa, kas tiek lēsts EUR 0,7 triljonu apmērā, līdz EUR 1,4 triljoniem (atbilstīgi pamatscenārijam) vai līdz EUR 2,1 triljonam (iegūstot papildsummu no *PEPP*, pamatojoties uz hipotēzi, ka *PEPP* piešķirtu nodokļu priekšrocības). Tādā gadījumā *PEPP* atbilstu aptuveni pusei no kopējā tirgus potenciālā pieauguma, bet otra puse nāktu no izaugsmes dinamikas, kurā iesaistīti pašreiz tirgotie valstu produkti. Lielāka apguve ilgtermiņā veicinātu KTS mērķa sasniegšanu.

Šai iniciatīvai būtu pozitīva sociālā ietekme, jo privāto pensiju lielāka apguve palielinātu to cilvēku skaitu, kam pensijā būtu atbilstīgi ienākumi. Tas jo īpaši sniegtu pašnodarbinātiem un mobiliem darba ņēmējiem jaunu veidu, kādā veidot pensijas uzkrājumus.

Vēlamā risinājuma varianta izmaksas (ja tāda nav, galveno risinājumu izmaksas)

Tā kā ieteicamais risinājums ir papildrežīms līdztekus valstu noteikumiem, nav sagaidāma nekāda negatīva ekonomiskā, sociālā vai ar vidi saistītā ietekme.

Ietekme uz uzņēmumiem, tostarp MVU un mikrouzņēmumiem

Sagaidāms, ka iniciatīva paplašinās pakalpojumu sniedzēju klāstu, papildus galvenokārt apdrošinātājiem iesaistot aktīvu pārvaldniekus un specializētus pensiju fondus. Tā kā tādi pakalpojumu sniedzēji, kā piemēram aktīvu pārvaldnieki, bieži ir MVU, tos varētu pozitīvi ietekmēt, jo tiktu radītas jaunas darījumdarbības iespējas.

Turklāt šai iniciatīvai varētu būt pozitīva ietekme uz MVU, izmantojot papildu privātos uzkrājumus un novirzot

līdzekļus uz tautsaimniecību, kā arī radot papildu finansējuma avotus, kas sniedz labumu MVU. Šī iniciatīva arī palīdzētu pašnodarbinātām personām palielināt to iespējas veidot pensijas uzkrājumus.

Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un valsts pārvaldi

PEPP būtu jauna produktu kategorija, ko sniegtu plašs tādu pakalpojumu sniedzēju klāsts, kuriem saskaņā ar regulatīvo sistēmu piemēro valstu kompetento iestāžu regulatīvo pārraudzību. Pārraugot *PEPP* izplatīšanu pārrobežu līmenī, valstu kompetentajām iestādēm tiktu radīti zināmi papildu uzdevumi. Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde (EAAPI) piešķirtu atļaujas individuāliem *PEPP*, un tas prasītu papildresursus. Saskaņā ar pašreizējiem līdzfinansēšanas pasākumiem šis finansējums tiks iekļauts ES budžetā un nepārsniegs apjomu, kas ir paredzēts pašreizējā daudzgadu finanšu shēmā, kura darbosies līdz 2020. gadam. Turklāt lēmums par to, vai *PEPP* piešķirt labvēlīgus nodokļu atvieglojumus, joprojām ir valstu līmeņa jautājums un jebkāda ietekme būtu atkarīga no apgūšanas valsts līmenī.

Cita nozīmīga ietekme

Cita nozīmīga ietekme nav sagaidāma.

D. Turpmākie pasākumi.

Politikas pārskatīšanas termiņš

Ierosinātie statūti būtu jāpārskata pēc trīs gadu piemērošanas. Pārskatīšanā būtu jānovērtē privāto pensiju produktu apgūšana, KTS pienesums, tas, kā privātajiem ieguldītājiem ir pieaugusi pārrobežu pakalpojumu sniegšana un pārnesamība.